

Zápis

z obhajoby disertační práce pana Mgr. Michala Zourka

konané dne. 26. 02. 2014

téma práce: „Checoslovaquia y el Cono Sur 1945–1989“

přítomní: dle prezenční listiny

Předsedkyně komise prof. dr. Anna Housková v 14.30 hod zahájila obhajobu a představila přítomným kandidáta.

Školitel doktoranda prof. dr. Opatrný krátce zhodnotil průběh studia a výsledky prezentované v disertační práci; podtrhl jak doktorandův respekt vůči plánu studia, tak kvalitu textu.

Kandidát seznámil přítomné se svou disertační prací.

Mgr. Zourek konstatoval, že problematice vztahů Československa a zemí oblasti Cono Sur (Chile, Argentina, Uruguay) v období studené války nebyla doposud věnována větší pozornost, v případě Uruguaye nebyly vztahy ani zmapovány. Vyjmenovává použité materiály a prameny: jedná se zejména o archívy MZV zmíněných zemí, dále o memoáry osobností kulturního a akademického světa (jako např. Jan Drda, Adolf Hoffmeister, Josef Polišenský, Eduardo Galeano) a sekundární literaturu. Zdůrazňuje, že jeho hlavní snahou bylo analyzovat zahraniční politiku Československa k zemím oblasti Cono Sur v rámci celého východního bloku na základě interpretace nepublikovaných dokumentů z českých a zahraničních archívů.

Prof. Housková přečetla závěry posudků oponentů Doc. Chalupy a Prof. Kováře.

Kandidát Mgr. Zourek odpovídá na posudky oponentů:

Doc. Chalupa upozorňuje na občasnou tendenci subjektivní interpretace při práci s jazykem a poukazuje na drobnou nesrovnalost: „En las elecciones parlamentarias de 1946 venció, en la parte checa del país, el Partido Comunista por una gran mayoría de votos.“ a zmiňuje mýtus o prokomunistických sympatiích většiny českého obyvatelstva v poválečném období.

Mgr. Zourek uznává, že termín „gran mayoría“ nebyl užit vhodně. Nicméně vysvětluje, že tím chtěl poukázat na opomíjenou existenci podpory levice a komunismu, která ovlivnila průběh únorových událostí v roce 1948.

Doc. Chalupa by rád vyslechl hypotézu autora na základě jeho konstatování „hoy en día puede surgir del papel marginal de América Latina en los planes de la política exterior checa y del hecho que la carrera no tiene el apoyo político.“ Zejména o absenci politické podpory.

Mgr. Zourek vysvětluje, že dnes není znatelný reálný dopad prezentovaných výsledků oboru v kontextu politiky státu k dané oblasti.

Doc. Chalupa se táže, zda by autor mohl obhájit nezařazení Paraguaye do své práce o oblasti Cono Sur?

Mgr. Zourek poukazuje na odlišný hospodářský a sociální vývoj Paraguaye oproti Argentině, Chile, Uruguaye a zdůrazňuje, že ani MZV nezačlenilo Paraguay do zmíněného celku oblasti Cono Sur v rámci své zahraniční politiky, což byl pro kandidáta rozhodující faktor. A doplňuje, že po nástupu Stroessnera k moci v roce 1954, naše vztahy s Paraguayí byly naprosto marginální záležitostí.

Doc. Chalupa se ptá, zda se autor domnívá, že migrační impakt směřující z Evropy ve druhé polovině 19. století byl stejně silný v Chile, Argentině a Uruguayi? Zda je souvislost mezi etnickým původem obyvatel a síly komunistického hnutí? Pokud ano, vyvstává kontradikce, neboť nejsilnější komunistická strana byla v Chile.

Mgr. Zourek souhlasí s názorem, že migrační vlna do Chile byla poměrně nižší ve srovnání s Argentinou a Uruguayí. Dále vyvrací mýtus o tzv. bílé Argentině. Poukazuje na poslední studie, které přinášejí informaci, že až 59% Argentinců má indiánské předky.

Mgr. Zourek vysvětluje, že chilská komunistická strana byla mnohem vlivnější vzhledem ke stabilitě ekonomického a stranického systému země. Oproti tomu Argentina byla charakteristická celkovou nestabilitou zapříčiněnou státními převraty a dále na straně levice vládla ideologická roztržičnost (silná socialistická strana, anarchisté, korporátní politika). V případě Uruguaye se jednalo o bipartismus, kdy se u moci střídali Blancos a Colorados, což nedovolilo vzestup další politické strany.

Oponenti nebyli přítomni, tudíž se nemohli vyjádřit k vystoupení kandidáta.

Diskuse:

Prof. Opatrný vyzdvihuje mimořádnost kandidáta a jeho schopnost uchopit problematiku vztahů Československa a zemí oblasti Cono Sur v širším kontextu regionu. Dále se zabývá problematikou odlišnosti vývoje Paraguaye od ostatních zemí oblasti. Zdůrazňuje skutečnost, že po roce 1954 byl náš kontakt s touto zemí velmi omezený, čímž jednoznačně podpořil postoj kandidáta v otázce nezařazení zmíněné země do disertační práce.

Doc. Křížová se ptá, která témata kandidáta během studia pramenného materiálu zaujala a která by rád podrobil hlubšímu studiu v případné dílčí monografii. Mgr. Zourek zmiňuje činnost československé rozvědky v LA, zejména v Chile po roce 1973, kde ve spolupráci s východoněmeckou STASI představovala pro tamní komunisty jediný komunikační kanál s Moskvou, přičemž příslušné zprávy v archívech STASI byly skartovány. Dále doporučuje vytěžit informace z archívu Ministerstva obrany, který bude otevřen v červenci 2014, uvádí např. zprávy vojenského přidělence z čs. ambasády v Chile ohledně situace v zemi po převratu v roce 1973. Dále navrhuje téma reflexe chilských událostí v ČSR.

Prof. Housková reaguje, že kandidátem zkoumané prameny odrážejí pouze hledisko oficiální politiky, a upozorňuje na existenci i jiné roviny, např. kulturní. Uvádí zmíněnou Fučíkovu Reportáž psanou na oprátce, která má jiný kontext v Latinské Americe, přičemž v naší dnešní společnosti je poněkud opovrhovaným tématem. Mgr. Zourek zmiňuje překlad Fučíkova díla do guaraní a jeho cestu do Paraguaye za pomoci řádu Salesiánů.

Dr. Binková taktéž oceňuje široký záběr disertační práce kandidáta a zajímá se, zda využil práce předchozích badatelů v této oblasti jako např. Encuentros con la América Latina od Jitky Pušové či dis. práci Ivy Pochmanové. Mgr. Zourek v prvním případě odpovídá, že zmíněná práce se k němu dostala až po zpracování valné části pramenného materiálu, v druhém případě, že práce měla odlišný charakter.

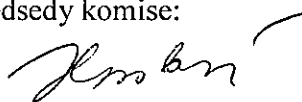
Prof. Housková konstatuje, že se jednalo o rozmanitou, kolegiální diskuzi v příjemné atmosféře společného oboru. S poděkováním všem zúčastněným uzavírá obhajobu v 15.30 hod

Vyhlášení výsledku tajného hlasování: počet členů komise: 5, přítomno členů komise: 4, kladných hlasů: 4. Komise jednohlasně navrhla udělit titul doktor (Ph.D.)

Zapsal: Mgr. Daříčková

26. 2. 2014

Podpis předsedy komise:

prof. A. Housková